

23/04/2024

«Από την ενοχή στη μετάνοια»: Συζήτηση στα «Ευαγγελίστρια 2024»

/ [Ενορίες](#)



Η ενοχή γεννάται γιατί προδώσαμε μία αγάπη που μας δόθηκε. Η μετάνοια είναι η απόφαση ότι ο δρόμος που πήραμε δεν βγαίνει. Πρόκειται για μία αποδοχή ότι τα μέχρι τώρα βήματά μας, οι μέχρι τώρα απόπειρες μας για να βρούμε αυτήν την μία αγάπη, αυτήν την πληρότητα, δεν λειτουργούν.

Του Σταμάτη Μιχαλακόπουλου / Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Πειραιώς

Στο «Ενοριακό Αρχονταρίκι» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς και στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «Ευαγγελίστρια 2024», την Δευτέρα 22 Απριλίου ο κ.

Ηλίας Λιαμής, Δρ. Θεολογίας – Μουσικολόγος – Συγγραφέας, φιλοξένησε τον κ. Κυριάκο Βλασσόπουλο, Ψυχοθεραπευτή, Ομαδικό αναλυτή, σε μια συζήτηση με θέμα «Από την ενοχή στη μετάνοια».

Ο τίτλος της συζήτησης περιλαμβάνει δύο όρους πολύ καίριους, ειδικά για τις ημέρες αυτές. Καταρχήν το θέμα της ενοχής, που είναι ένας όρος περίεργος και ενίοτε τοξικός, ενώ για άλλους απαραίτητος για να κάνουν το επόμενο βήμα.

Ξεκινώντας το διάλογο τους οι δύο συνομιλητές, στάθηκαν αρχικά στη σχέση της ψυχοθεραπευτικής οδού, όπως την προσεγγίζει η σύγχρονη επιστήμη, με την ποιμαντική και την πνευματικότητα. Σε αυτό το σημείο ο κ. Βλασσόπουλος έδωσε έμφαση στο πλαίσιο πολιτισμού και χρόνου που ζούμε, όπου τα πράγματα στον κόσμο δεν είναι ίδια με εκείνα μέχρι και πριν λίγες δεκαετίες.

Στη μετανεωτερικότητα η ενοχή δεν είναι δεδομένη, όπως δεν είναι ούτε η ντροπή και η αιδώς, αλλά κυρίαρχο χαρακτηριστικό είναι η αμέλεια στην κοινωνική συμπεριφορά. Η απουσία ενοχής είναι ένα κομμάτι της ψυχοπαθολογίας πολλών ανθρώπων με πολύ βαριές παθολογικές προεκτάσεις, όπως στις περιπτώσεις των κοινωνιοπαθών.

«Η ενοχή είναι μία φυσική άμυνα του οργανισμού, απέναντι στα ψυχικά μας σκοτάδια, τα οποία ονομάζουμε ορμέμφυτα, ενορμήσεις, ένστικτα, τα οποία όταν τα αφήσουμε ανεξέλεγκτα ή ακαλλιέργητα, δημιουργούν πολύ σοβαρά προβλήματα.



Η ενοχή είναι ο πρώτος φρουρός του ψυχισμού από αυτές τις δυνάμεις που έχουμε μέσα μας, που αν αφεθούν χωρίς έλεγχο δημιουργούν καταστροφές.»

Ο κ. Βλασσόπουλος μίλησε ιδιαίτερα για δύο ένστικτα, με πρώτο αυτό που ονομάζεται ενόρμηση καταστροφής, δηλαδή την επιθετικότητα, τον θυμό, την καταστροφικότητα που έχει πολλές διαβαθμίσεις. Και το δεύτερο ένστικτο είναι η σεξουαλικότητα, όπου ότι διεγείρει σωματικά και συναισθηματικά τον άνθρωπο, θέλει να το κατέχει και να το καταναλώνει, άνευ όρων και ορίων.

Προχωρώντας η συζήτηση, επισημάνθηκε ότι στην εποχή μας ίσως έχει αλλάξει η έννοια της αμαρτίας και ένα θέμα που συζητήθηκε είναι εάν έχει αλλάξει η έννοια της παροχής της ίασης, δεδομένου ότι στον ορθόδοξο χώρο υπάρχει προσωπική πηγή άφεσης και όχι ένα ατομικό κατόρθωμα. Την λύση τελικά της ενοχής, την παρέχει η ταύτιση με ένα συγκεκριμένο πρόσωπο.

Σε αυτό το πλαίσιο ο κ. Βλασσόπουλος εξήγησε θέτοντας ως παράδειγμα ότι αμαρτία για έναν παραδοσιακό άνθρωπο ήταν το να ευχαριστιέται και να απολαμβάνει κανείς άνευ όρων. Θεωρεί αμαρτία να απολαμβάνει τη ζωή αυτόνομα και να μην ενδιαφέρεται εάν αυτό θα κριθεί ενώπιον του «φοβερού βήματος».

Στην εποχή μας αμαρτία είναι το να μην απολαμβάνει ο άνθρωπος άνευ όρων, να

αισθάνεται ότι δεν είναι μονίμως ευχαριστημένος και χαρούμενος. Θεωρεί αμαρτία να μπει λίγο σε μια ελαφρά θλίψη και αυτό οδηγεί σε κατάθλιψη.



Σε αυτό το τοπίο, η Εκκλησία έρχεται να κρατήσει την έννοια της αμαρτίας όπως την παρέλαβε και αρνείται να συγχρωτισθεί με αυτήν την νοοτροπία. Έρχεται να μιλήσει για την αμαρτία ως μία αλλοίωση φύσεως, μία προδοσία του κατ' εικόνα και μία πρόταση να επανέλθει ο άνθρωπος σε αυτό που αληθινά είναι, σε αυτό που έχει μέσα του ως πνευματικό dna και στο οποίο βρίσκεται η αληθινή χαρά.

Είμαστε υπάρξεις περίπλοκες, τόνισαν οι δύο συνομιλητές, με διεργασίες εσωτερικές σε μεγάλο ποσοστό ασυνείδητες, Πολλές φορές είμαστε οι μεγάλοι άγνωστοι για τον εαυτό μας, παλεύουμε να ερμηνεύσουμε, διαρκώς διχαζόμαστε και πέφτουμε σε τοίχο.

Και ξαφνικά έρχεται η Εκκλησία και μας ετοιμάζει, όχι σε μια διαδικασία αυτοβελτίωσης, αλλά μέσα από μια σχέση έρχεται ένα φως και καταλαβαίνουμε τον εαυτό μας και τι πραγματικά είμαστε. Το μήνυμα είναι ότι είμαστε αγαπητικές φύσεις και η ενοχή μέσα στην Εκκλησία είναι γιατί προδώσαμε μια αγάπη και προς εμάς, αλλά προδώσαμε και τη φύση μας που είναι αγαπητική.

Η Εκκλησία δεν έχει πολύ περίπλοκο τρόπο να προσδιορίζει την αμαρτία. Υπάρχει η διαφορετική προσωπικότητα του καθενός και πως την προσλαμβάνει, υπάρχει

όμως κι ένα κοινό υπόβαθρο, προδίδουμε την φύση μας.

«Η ενοχή γεννάται γιατί προδώσαμε μία αγάπη που μας δόθηκε. Η ντροπή, η αιδώς, είναι ένα πρώτο στάδιο για να πάει κανείς μετά στην ενοχή.



Η μετάνοια είναι η απόφαση ότι ο δρόμος που πήραμε δεν βγαίνει. Πρόκειται για μία αποδοχή ότι τα μέχρι τώρα βήματά μας, οι μέχρι τώρα απόπειρες μας για να βρούμε αυτήν την μία αγάπη, αυτήν την πληρότητα, δεν λειτουργούν.»

Η μετάνοια είναι δωρεά και όπως επισημάνθηκε στη συζήτηση, δεν την καταφέρνει κανείς από μόνος του γιατί είναι κάτι που ξεπερνάει το ανθρώπινο μέτρο. Είναι τέτοιος ο καταναγκασμός της επανάληψης της αμαρτίας, που θέλει βοήθεια υπερβατική για να αλλάξει ο άνθρωπος. Η ανθρώπινη φύση αγαπάει να μην μετανοεί γιατί πρέπει να περάσει από έναν θάνατο, τον θάνατο του παλαιού ανθρώπου.

Στην πνευματική ζωή όντως η μετάνοια είναι ο θάνατος του νάρκισσου που κρύβουμε μέσα μας, τόνισαν οι συνομιλητές. Και είναι επώδυνο γιατί έχουμε επενδύσει πάνω σε έναν εαυτό που ξεκινήσαμε τη ζωή μας πιστεύοντας ότι όλα τα μπορεί και θέλει θάρρος να δούμε ότι δεν μπορεί τίποτα. Η μετάνοια, μας καλεί να εκθρονίσουμε το νάρκισσο μέσα μας και να εγκαταστήσουμε μέσα εκεί Χριστό.

Δεν αντέχεται ο εαυτός μας με τα δικά μας μάτια, αλλά όσο τον βλέπουμε με τα μάτια που μας βλέπει εμάς ο Χριστός. Η ένωση μαζί Του ουσιαστικά φέρνει την μετάνοια με έναν μοναδικό, πολύ προσωπικό τρόπο, αλλά μόνο αυτή είναι η διαδικασία που την κάνει γεγονός ρεαλιστικό, διαφορετικά ανακυκλωνόμαστε.

Και με την ολοκλήρωση της συνάντησης, επιλογικά τονίστηκε:

«Η ζωή μας ξεκίνησε από μία αγκαλιά και το τέλος της πνευματικής ζωής είναι η είσοδος σε μια αγκαλιά Κάποιου που ποτέ δεν θέλησε να μας ελέγξει, να μας πνίξει ή να κάνει τη ζωή Του ζωή μας, όπως κάνουν πολλές φορές οι γονείς. Η αγκαλιά του Χριστού υπάρχει μόνο με τρυφερότητα και ποτέ ως καταναγκασμός.

Η πνευματική ζωή ως πορεία συνάντησης οχυρώνει τον άνθρωπο να ζητήσει από οπουδήποτε βοήθεια και μπορεί να μπει σε ένα ψυχοθεραπευτικό ιατρείο, γιατί είναι κατοχυρωμένος και δεν θα απολυτοποιήσει κανένα από τα εργαλεία του κόσμου. Προσλαμβάνει τα εργαλεία του κόσμου αλλά μένει αμόλυντος από τα πάθη του κόσμου.»

